

Preventivní program školy 2023/2024

ZŠ a MŠ Střelice, Komenského 2

Při přípravě Preventivního programu školy se vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28). Tvorba programu je konzultována s ředitelkou školy Mgr. Helenou Fialovou, výchovnou poradkyní Ing. Sylvou Hradečnou a s ostatními vyučujícími.

1. Situace ve škole

Základní škola Střelice je úplnou školou se všemi ročníky. V letošním školním roce máme 444 žáků (216 chlapců a 228 dívek). Jsou tedy díky příznivé demografické situaci a zájmu o naši školu dvě třídy v každém ročníku. Střelických žáků je 325, ostatní dojíždějí z okolí – z Radostic, z Prštic, z Omic, z Popůvek, z Troubska, z Ostopovic, ale i z Brna. Žáci totiž velmi často po přestěhování dojíždějí dále na naši školu, aby zde dokončili povinnou školní docházku. Také děti ze spádových obcí chodí na naši školu už v průběhu prvního stupně a potom zde pokračují dále. S dopravci se podařilo domluvit vhodný autobusový jízdní řád, aby žáci po skončení výuky dlouho nečekali na další spoj (problém byl hlavně po šesté vyučovací hodině ve směru na Troubsko a Omice). Školu navštěvuje i několik žáků původem z Ukrajiny.

Počet žáků ve třídách se také postupně zvyšuje, pohybuje se mezi 17 až 31 žáky. Více naplněný je celý první stupeň (výjimku tvoří 5. ročník, kde je 17 a 19 žáků), sedmý ročník (celkem 58 žáků) a devátý ročník (celkem 55 žáků). Kvůli narůstajícímu počtu žáků odborné učebny zároveň slouží jako kmenové třídy. V každé třídě jsou vzdělávány také děti se speciálními vzdělávacími potřebami, máme i žáky s IVP. Potřebným žákům je poskytována speciální pedagogická péče. Na naší škole působí šest asistentek pedagoga, a to pět na prvním stupni a jedna na druhém stupni.

Škola má k dispozici tělocvičnu, sportovní halu, moderní venkovní hřiště a dvě počítačové učebny. Jedna z nich byla v roce 2019 přestavěna a vybavena třiceti novými počítači a stoly, takže každý žák může pracovat samostatně u svého počítače. Ve škole je zavedena i wifi. Všechny třídy jsou vybaveny počítačem a interaktivní tabulí, některé zastaralé tabule byly nahrazeny novými. Ve třídách jsou výškově nastavitelné lavice a židle. Každý žák druhého stupně má k dispozici uzamykatelnou skříňku (umístěnou na chodbě v blízkosti třídy) na osobní věci a na pomůcky. Také byly opraveny toalety pro žáky i učitele, a tak škola získala bezbariérové sociální zařízení. O prázdninách byla vymalována chodba v 1. patře u tříd 1. stupně. Také byly provedeny stavební úpravy, v jejichž důsledku se zvětšila plocha třídy 5.A.

Osvědčilo se zavedení elektronické třídní knihy a elektronické žákovské knížky. Rodiče tak mají větší přehled o výsledcích svých dětí a mohou kontrolovat i školní docházku. Na 2. stupni bylo zrušeno zapisování známek do žákovských knížek – ty jsou nadále využívány k omlouvání nepřítomnosti a ke komunikaci s rodiči. O známkách jsou rodiče informováni prostřednictvím programu Bakalář, který užíváme již dlouho. Rodiče s učiteli komunikují nejen na třídních schůzkách nebo telefonicky, ale i e-mailem, mailové adresy všech učitelů jsou zveřejněny na webových stránkách školy. Komunikace s žáky probíhá i přes aplikaci

Teams, která byla zavedena v době distanční výuky. Je to vhodné zejména pro žáky dlouhodobě nemocné, kteří tak mají možnost komunikovat přímo s učitelem.

V tomto školním roce dochází na naší škole k omezení užívání mobilních telefonů. Žáci prvního stupně musí mít vypnutý mobil uložený v aktovce. Žáci druhého stupně jsou povinni mobil vypnout a uložit jej do své osobní skříňky. Vyzvednout si mobil mohou až po skončení vyučování.

Venkovní sportoviště se využívá hlavně v hodinách tělesné výchovy, ale i ve volném čase dětí. Ve škole nemáme žádný automat na prodej potravin a nápojů. Obědy se připravují přímo ve škole ve školní kuchyni, odhlašovat děti z obědů je možné i elektronicky.

Kapacita školní družiny byla navýšena, do družiny chodí 160 dětí a má pět oddělení pro žáky z 1. až 5. ročníku. Všichni zájemci o školní družinu tak mohou být uspokojeni. Pro nedostatek místa ve školní budově však musí být některá oddělení umístěna v běžné třídě.

Učitelství kolektiv je stabilní, k žádným změnám nedošlo. V letošním školním roce však přibýly asistentky pedagogů. Učitelé většinou ve škole působí už dlouhodobě, vedle žen je zde i 6 mužů – učitelů.

Mateřskou školu navštěvuje 114 dětí v 5 odděleních, pracuje zde jedenáct učitelek a dva asistenti pedagoga. Školka funguje ve dvou samostatných budovách, jedna se nachází v blízkosti školy, druhá ve větší vzdálenosti. Většina dětí po dovršení 6 let pokračuje ve vzdělávání na Základní škole ve Střelicích. V současné době dochází k rekonstrukci kuchyně v MŠ. Stravování dětí ve školce potom nebude závislé na kuchyni v ZŠ.

Dobrých výsledků dosahujeme především v těchto oblastech:

- řešíme malý počet projevů rizikového chování
- daří se problémové chování zachytit hned na počátku – viník pak ve svém chování už nepokračuje
- řešíme nepřítomnost žáků ve vyučování – rodiče včas omlouvají nepřítomnost dětí ve škole (telefonem, e-mailem), při podezření okamžitě informujeme rodiče
- dobře funguje spolupráce s rodiči – rodiče se účastní akcí školy (např. vánočního jarmarku, školního plesu, oslavy Dne matek, vánočních dílen)
- dobré vztahy panují mezi třídami v rámci jednoho ročníku – společné výlety, exkurze apod.
- učitelé se setkávají s rodiči žáků i v běžném životě, a tak jsou rodiče ihned informováni o případných problémech
- třídní učitelé jsou schopni sami vyřešit problémy, pokud se v jejich třídě vyskytnou
- dobře funguje spolupráce se SRPZŠ – organizují různé akce (oslavu Dne dětí, školní ples apod.)
- prevenci napomáhá i školní časopis Školní revue
- děti mají zájem o mimoškolní činnost, o návštěvu různých kroužků – některé jsou proto zdarma
- žáci úspěšně reprezentují školu (např. ve sportu, při tvorbě školního časopisu, při účasti na olympiádách)
- noví žáci se dobře začleňují do třídních kolektivů
- význam má patronát mezi žáky 9. a 1. ročníku
- dochází k častější spolupráci mezi mladšími a staršími žáky (vytváření družstev napříč třídami druhého stupně při různých soutěžích)
- do družiny mohou být přijati všichni zájemci z 1. až 5. ročníku
- PPŠ je zveřejňován na webových stránkách školy

- bývalí žáci se do školy rádi vracejí, občas chodí žáky 9. ročníku informovat o střední škole, kde pokračují ve studiu

Problémy na naší škole:

- používání mobilních telefonů
- větší naplněnost tříd
- přetrvává vulgární vyjadřování a vulgární oslovování
- občasné poškozování školního majetku

2. Naše úkoly a cíle

Naším hlavním úkolem zůstává působení zaměřené na zdravý životní styl žáků, především na smysluplné trávení volného času, na jejich osobnostní a sociální vývoj a na rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Proto podporujeme vlastní aktivity žáků, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci. Protože neřešíme žádné závažné problémy s určitým druhem rizikového chování, naše preventivní aktivity směřují do všech oblastí rizikového chování.

Stěžejní je práce učitelů, především třídních, ale podílet na preventivních aktivitách se budou všichni pedagogičtí pracovníci i organizace mimo školu.

V loňském školním roce jsme se zaměřili na vztahy mezi žáky, které byly poznamenány dlouhou distanční výukou, a na duševní zdraví. Na problematiku zdravých vztahů se zaměříme i letos, a to hlavně v sedmých třídách. Problémem je větší naplněnost tříd, více dětí s různými poruchami učení a rodinné zázemí některých žáků.

Pozornost budeme věnovat i problematice návykových látek, hlavně v souvislosti s novými produkty, které se v poslední době objevily a děti lákají k vyzkoušení – nikotinové sáčky a kratom. Děti už upozorněny na nebezpečí spojené s užíváním těchto látek.

Dále se budeme věnovat:

- předcházení školní neúspěšnosti – ve spolupráci s výchovnou poradkyní (školní neúspěšnost je snižována doučováním nebo doučováním v rámci šablon, a to hlavně v českém jazyce, v matematice a v angličtině)
- včasnému upozornění rodičů na nová nebezpečí, která ohrožují jejich děti (např. kratom, nikotinové sáčky apod.)
- předcházení poškozování školního majetku
- dokončení modernizace webových stránek Školního poradenského pracoviště

Průběžně se snažíme:

- vytvářet ve třídách bezpečnou atmosféru pro všechny žáky
- budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem – žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor a jeho potřeby
- věnovat se širokému spektru preventivních programů zaměřených různými směry
- pomáhat žákům začlenit se do kolektivu – hlavně u žáků 6. ročníku (adaptační den podle možností) a u nově příchozích žáků
- nabídnout žákům dostatek mimoškolní činnosti – některé kroužky jsou zdarma
- organizovat akce pro děti akce a zapojit je do přípravy (vánoční dílny, vánoční jarmark, dýňová slavnost apod.)
- využívat spolupráce se školním časopisem (např. anketa)
- zlepšit činnost školního parlamentu (častější schůzky, využít připomínek žáků – většinou jsou však nerealizovatelné)

- aktualizovat nástěnku – umožnit žákům zjistit kontakty na organizace pomáhající dětem
- stále zlepšovat spolupráci s třídními učiteli – musí metodika prevence více informovat
- více využívat nabídky preventivních programů – učitelé jsou informováni o možnostech, dostávají letáčky s nabídkami různých organizací
- stále zlepšovat informovanost rodičů i žáků o funkci školního metodika (na třídních schůzkách, na webových stránkách školy)
- uveřejnit PPŠ a informace o prevenci na webových stránkách školy
- ve škole stále důsledně uplatňovat školní a sankční řád

Mezi naše dlouhodobé cíle stále patří:

- zachytit projevy rizikového chování hned na začátku
- upozornit žáky na nebezpečí spojené s internetem a sociálními sítěmi (kyberšikana, hazardní hry, různé výzvy na sociálních sítích apod.)
- poskytovat základní informace o nebezpečí návykových látek a o dalších rizikových faktorech ohrožující zdravý vývoj dětí a mládeže
- informovat žáky o nebezpečí užívání nových návykových látkách (kratom, nikotinové sáčky apod.)
- zajistit pomoc v případě existence problému a informovat o dalších možnostech pomoci
- snižovat rizika spojená s projevy agresivity a s užíváním návykových látek (důslednost pedagogického dozoru, kvalitní školní řád apod.)
- nabízet dětem zajímavé volnočasové aktivity, naučit je aktivně využívat volný čas
- organizovat akce, kterých se účastní dohromady žáci z celé školy (lyžařský kurz, sportovní odpoledne, dýňová slavnost apod.)
- rozvíjet komunikační dovednosti, napomáhat formování kladných pozitivních hodnot a postojů
- vytvářet pozitivní klima školy a třídy, podporovat kamarádské vztahy
- vést děti k tomu, aby netolerovaly ponižování, šikanu, agresivní chování
- vést žáky k oceňování schopností, vědomostí a charakteru druhých
- pomoci žákům uvědomit si jejich zodpovědnost za vlastní zdraví a bezpečnost
- upevňovat spolupráci s rodiči, zainteresovat je více do akcí školy, řešit problémy s jejich aktivní účastí

Chceme poskytnout žákům dostatek informací z různých oblastí, aby měli možnost pochopit, jaký životní styl je vhodný a že rizikové chování významným způsobem poškozuje to nejdůležitější – jejich zdraví, psychiku a sociální vztahy. Na výchově ke zdravému životnímu stylu se podílejí všichni vyučující podle svých možností ve svém předmětu.

3. Školní metodik prevence

- poskytuje učitelům informace z oblasti prevence
- seznamuje učitele s nabídkou preventivních akcí
- pomáhá řešit problémové chování žáků, sleduje rizikové chování ve škole
- spolupracuje s výchovným poradcem a s rodiči
- účastní se schůzek ŠMP
- spolupracuje s dalšími poradenskými a preventivními zařízeními
- zpracovává podklady pro přípravu a realizaci PPŠ

- vyhodnocuje PPŠ
- provádí výzkumy rizikového chování mezi dětmi a vyhodnocuje je
- je k dispozici rodičům nebo žákům v úředních hodinách nebo po domluvě

Výchovná poradkyně

Zajišťuje pomoc při realizaci a výběru preventivních programů, na některých akcích se přímo spolupodílí. Spolupráce výchovné poradkyně se školní metodičkou prevence je velmi úzká, neboť některé řešené problémy patří současně do kompetence obou. Výhodou je, že metodička prevence a výchovná poradkyně sídlí v jednom kabinetu, a tak si mohou informace rychle předávat, popřípadě je přímo řešit společně. Důležité je to zejména při jednání s rodiči, kteří přijdou s nějakým problémem. Výchovná poradkyně i metodička prevence zasedají ve výchovné komisi, pokud je svolána.

4. Metody a formy prevence

Nespecifická prevence je součástí výuky a učebních osnov jednotlivých předmětů, usiluje o zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, o rozvíjení verbální i neverbální komunikace, o konstruktivní řešení problémů, učí schopnosti klást otázky a vyjádřit svůj názor, řeší stres, učí vzájemné pomoci a umění říci si o pomoc, seznamuje žáky s tím, kam se v jakých záležitostech obrátit, jak se vyrovnat s neúspěchem a bránit se před manipulací.

Informace žáci získávají v rámci ŠVP zejména v hodinách občanské výchovy, výchovy ke zdraví, informatiky, přírodopisu, chemie, českého jazyka, prvouky a ve výchovných předmětech.

Preventivní program je tedy realizován na několika úrovních:

- je začleněn do výukových předmětů jednotlivých ročníků na 1. i 2. stupni
- prostřednictvím jednorázových i pravidelně se opakujících akcí
- realizací mimoškolních aktivit
- nabídkou zájmových útvarů

Specifická prevence je zaměřena na řešení výskytu konkrétního rizikového chování. Reaguje na zvláštní situace v třídních kolektivech nebo mezi třídními kolektivy.

Používáme:

interaktivní metody:	použití filmů, internetu v hodinách
prožitkové metody:	použití her, školní kulturní a tělovýchovná vystoupení
sebezkušenostní metody:	použití peer programu podle možností

Formy prevence:

- v rámci výuky (výklad, referáty, informace z tisku, skupinová práce apod.)
- besedy s odborníky
- filmy, knihy
- exkurze, projekty
- školy v přírodě
- nabídka kulturních a sportovních akcí

Počet hodin věnovaných dané preventivní problematice v jednotlivých ročnících v letošním školním roce:

	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída	MŠ
	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:
1. Prevence šikany a projevů agrese	10	5	6	3	6	13	10	2	5	40
2. Prevence kyberšikany	1	4	2	3	5	5	5	5	5	
3. Prevence záškoláctví	2	2	1	0	3	0	2	1	1	
4. Prevence rizikových sportů	2	2	2	0	3	5	2	1	3	10
5. Prevence rizikového chování v dopravě	2	6	2	1	2	3	1	4	4	10
6. Prevence rasismu a xenofobie	1	2	2	0	1	3	3	5	3	
7. Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů	0	0	0	0	0	1	0	2	4	
8. Prevence rizikového sexuálního chování	1	1	0	0	2	1	0	1	3	10
9. Prevence užívání tabáku	0	1	0	0	0	3	2	4	5	
10. Prevence užívání alkoholu	0	1	0	0	2	3	2	4	5	
11. Prevence užívání dalších návykových látek	0	1	0	0	0	2	1	2	5	
12. Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	1	2	1	1	2	1	2	2	4	
13. Prevence poruch příjmu potravy	3	0	0	0	1	1	1	3	2	
14. Prevence kriminálního chování	1	2	0	0	3	1	0	3	2	
15. Prevence duševních onemocnění a psychických problémů	1	1	0	0	2	2	1	2	1	

5. Nabízené preventivní aktivity v letošním roce

Plánované akce školy:

• žakovský parlament	průběžně
• časopis Školní revue	průběžně
• výtvarné, literární a sportovní soutěže	průběžně
• činnost zájmových kroužků	celoročně
• vítání prvňáčků	září
• adaptační den 6. ročníku	září
• dýňová slavnost	listopad
• mikulášská nadílka	prosinec
• adventní zájezd do Rakouska	prosinec
• vánoční dílny	prosinec
• vánoční jarmark	prosinec
• školní ples – vystoupení žáků 9. ročníku	leden
• lyžařský kurz	únor
• zápis do 1. třídy	duben
• školy v přírodě a vlastivědné zájezdy	květen, červen
• zájezd do Anglie	červen
• cyklisticko-vodácký kurz	květen, červen
• atletický den žáků I. stupně	červen
• Den dětí pro žáky II. stupně	červen
• rozloučení s žáky 9. třídy	červen

Další aktivity budou probíhat v závislosti na aktuálních nabídkách různých organizací, které dostaneme v průběhu školního roku, a podle potřeby jednotlivých tříd.

6. Konzultačních hodin pro žáky a rodiče

Výchovná poradkyně Sylva Hradečná:	pondělí	7.15 – 7.45 hod.
Školní metodička prevence Blanka Dalecká:	úterý	7.30 – 7.50 hod.

Pohovory s problémovými žáky: dle potřeby
Výchovná komise: dle potřeby

7. Spolupráce s rodiči

- druhý školní den rodiče dostávají Informace pro rodiče – obsahují základní informace o chodu školy v daném školním roce, kontakty, seznam připravovaných akcí apod.
- další informace obdrží na třídních schůzkách
- učitelé komunikují s rodiči osobně, telefonicky nebo mailem – rodiče mají k dispozici kontakt na třídního učitele i na ostatní učitele na webových stránkách školy
- školní řád a sankční řád jsou k dispozici na webových stránkách školy nebo jsou k nahlédnutí přímo ve škole
- rodiče se mohou přijít poradit v konzultačních hodinách

- o různých školních aktivitách si mohou přečíst ve Střelickém zpravodaji nebo na webových stránkách školy, také jsou o nich informováni písemně prostřednictvím svých dětí
- rodiče spolupracují se školou v rámci SRPZŠ (např. příprava školního plesu, oslava Dne dětí)
- mohou se zúčastnit akcí pořádaných pro rodiče s dětmi (např. dýňová slavnost, vánoční dílny, školní jarmark)

Spolupráce s odborníky:

- s PPP Sládkova
- s OSPOD Šlapanice
- s Policií ČR
- s organizacemi specializujícími se na řešení konkrétních projevů rizikového chování podle potřeby jednotlivých tříd

8. Metodické pomůcky, informace

V kabinetě školního metodika se nacházejí materiály, které jsou na požádání dostupné všem pedagogickým pracovníkům. K dispozici jsou i různé brožury, letáčky na nástěnku a plakáty. Informace o různých preventivních programech dostávají třídní učitelé od metodika prevence hlavně na začátku školního roku, ale i průběžně během roku podle nabídky jednotlivých organizací. V případě potřeby mohou vyučující přijít na konzultaci. Aktuální informace sděluje metodik prevence kolegům na poradách, popřípadě e-mailem.

9. Využití volného času

O přestávkách mohou žáci využívat pingpongové stoly, za pěkného počasí chodí na školní dvůr. Škola také nabízí celou řadu kroužků různého zaměření, a to sportovní (gymnastika, taneční kroužek, atletika) nebo rukodělné (keramika). Některé z nich jsou pro žáky zdarma, za jiné se musí platit (800,- až 1200,- Kč za pololetí). Žáci také pracují v redakci školního časopisu Školní revue, který dosahuje velmi dobrých výsledků v různých soutěžích.

10. Evaluace

Při hodnocení preventivního programu jsou v naší škole využívány kvalitativní (např. posouzení úspěšnosti v dosažení stanovených cílů u jednotlivých programů) i kvantitativní (např. počet realizovaných akcí, počet účastníků se žáků) ukazatele.

Dalšími možnostmi měření efektivity ŠPP jsou na naší škole:

- neformální rozhovory se žáky i učiteli
- hodnotící dotazníky k jednotlivým pořádaným akcím
- sledování chování žáků ve vyučovacích hodinách i na školních výletech či akcích školy
- výtvarné práce, slohové práce, články ve školním časopise
- získávání informací od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu

11. Závěr

Plnění programu bude průběžně kontrolováno a vyhodnocováno. Veřejnost bude o akcích školy během roku informována na webových stránkách a ve Střelickém zpravodaji. Dále jsou akce zaznamenávány ve školním periodiku „Školní revue“.

V případě výskytu rizikového chování přímo ve škole budeme postupovat podle příslušného metodického doporučení MŠMT (č. j. 21291/2010-28).

Zpracovala: Mgr. Blanka Dalecká
ŠMP

Mgr. Helena Fialová
ředitelka školy

Ve Střelcích 11.10.2023